

szárát a körülötte levőktől megszabadítani. Ez a tapasztalat megérteti a kacsok feladatát. Megkönnyíti a szőlőkacccsal való analógia megteremtését.

A bab és a borsó természetét ismerik. Ezzel már sokszor találkoztak.

A harmadik szempont alapján hozott adatokkal az ember növénynevelés munkáját bizonyítjuk.

A harmadik részegység megértéséhez a tanulók sok élménnyel rendelkeznek, pl. táplálkozás, ezért ennek kidolgozását elhagyom.

Az elemzésből látjuk, hogy milyen nagyjelentőségűek az óra vezetése szempontjából

a tanulók önálló megfigyelései, amelyeket gyűjtés alkalmával szereznek. Legeredményesebben használhatjuk fel órán az irányított megfigyeléssel gyűjtött anyagot. Ez elősegíti korszerű feladatunk megvalósítását, a tananyag órán való elsajátíttatását.

Ha rendszeresen megköveteljük, a tanulókat hozzászoktatjuk a megfigyeléses gyűjtéshez, akkor ez az óra természetesen tartozékává válik. A gyakorlat azt bizonyítja, hogy a tanulók szeretik és természetesen fogadják. Fontos megbízatásként vállalják, mert érzik, hogy a következő óra sikere függ a gyűjtő munkájuktól.

PAPP IRÉN

kisdobos vezető, Szeged

A kisdobos-avatás nevelő hatása

A kisdobos szervezet nevelő hatása előttünk, pedagógusok előtt világos és vitathatatlan. Azonban, mint minden területen, itt is lehet az eredményeket fokozni, népszerűsíteni újabb eljárások alkalmazásával.

A nevelőhatások fokozásához a foglalkozások szakavatott vezetésén kívül nagyban hozzájárult csapatuknál a kisdobos avatásra való előkészület és maga az avatási ünnepség.

Az előkészület tulajdonképpen már a II. osztályba lépéskor, vagyis év elején megkezdődik. Így az egész év az avatásra való előkészület jegyében folyik. A tanév első napjaiban röviden, valóban csak az érdeklődést felkeltve beszélnek a kisdobosokról. A legérdekesebb gondolatoknál abbahagyom, majd más alkalommal ugyanígy folytatom. Néha csak egy-egy megjegyzést teszek. Pl. látom, hogy első pár szeretne lenni több pajtás is; így szóltam minden különös hangsúly, figyelmeztetés nélkül: Egyik reggel iskolába mentek a kispajtások. Ketten pontosan egyszerre érkeztek a kapuhoz. Figyeltem, mi történik. Az egyik kis pajtás szépen félreállt, s így szólt: „Tessék, menj be!” A kabátjából kikandikált a kéknnyakkendő. Kisdobos volt. Megdicséretem ezt az udvarias kispajtást. Többet nem szóltam, következtetést nem vontam le, megértették a gyermekek amit akartam, elárulta ezt viselkedésük nemcsak az adott pillanatban, de később is. Szinte nem múlik el nap, hogy egy-két gondolatral ne irányítanám figyelmüket a kisdobosokra, ilyen módon előmozdítom a kisdobos tartalmi jegyeinek a megértését. Természetesen önként felkél szívükben a vágy: én is kisdobos sze-

retnek lenni. S ezt a látszólag passzív óhajt aktív, cselekvő akarattá varázsolom napról napra. Olvasókönyvükben csillogó szemmel fedezik fel a kéknnyakkendő kispajtások képét, s állapítják meg, hogy azért volt udvarias, tisztelettudó, jószívű, szorgalmas, ügyes az a gyermek, mert kisdobos volt. „Mi is azok leszünk, majd májusban!” — mondják ilyenkor, s kicsit sokalják a várakozási időt. Természetesen, találkozik módot és lehetőséget arra is, hogy a kisdobos élet örömeit, nemes, szép szórakozásait is megcsillogtassam előttük. Leendő örsvezető pajtásokkal — VII. osztályos úttörő — már év elején megismertetem őket s ő mint kismamájuk, igyekszik minél többet osztályommal lenni. Beszélget, játszik velük, mesél nekik. Félévig, míg nem kezdjük a foglalkozásokat, ilyen formában történik az előkészület az avatásra. Kedvet, vágyat ébresztek bennük a mozgalmi élet iránt, majd lassan, fokozatosan kibontakoztatom akarati tevékenységüket. Félév után a foglalkozások tervszerű vezetésével bővitem ismereteiket, mélyítem érzelmeiket, elhatározásaikat. De ez csak egy része az előkészületnek. Ez csak a gyermekeket fogja össze, csak rájuk gyakorol hatást. No és ez nem elég? — kérdezhetné bárki. Nem bizony, ez nem elég! A mozgalom nevelői hatékonysága nemcsak a gyerekekre, hanem a szülőkre is kiterjed. Hangsúlyozottan vonatkozik ez a kisdobos avatásra, de az arra való felkészülésre is mind a gyermekeknél, mind a szülőknél is már év elején az első osztályszülői értekezleten beszélgetünk a mozgalomról, szükségességéről és arról, hogy gyermekeik májusban tagjai lehetnek ennek a kedves gyermek-

közösségnek. A szülők a havonként megrendezendő osztályszülői értekezleteken, a gyermekekhez hasonlóan, mind jobban és jobban megismerkednek a szervezettel. Feladatok, kötelességek, örömök, szórakozási lehetőségek mind előkerülnek. Így a szülők a gyermekekkel együtt készülnék tulajdonképpen az avatásra. Így válik segítségükre az otthoni nevelésben a mozgalom. Ezt tudatosítom is bennük. Ellenőrizhetik, hogy a foglalkozásokon kapott feladatokat végrehajtották-e, s hogyan. Ha valami helytelenséget tapasztalnak, figyelmeztetik gyermekeiket, hogy vajon a kisdobos így viselkedik? Mindent megteszek, hogy a két nyakkendőnek megfelelő tekintélyt teremtek mind a gyermekek, mind a szülők körében. Ennek igen nagy fontosságot tulajdonítok a nevelés folyamatában.

Ezek lennének a távolabbi, folyamatos előkészületek. A közelebbi április végén kezdődik. Ekkor már pontosan tudjuk az avatás időpontját. Kb. két héttel előtte „ünnepi műszakot” kezdünk. Magatartás vonalon a feladat: ez idő alatt senkit sem kell figyelmeztetni, még tekintettel sem, s ez vonatkozik otthoni, utcai, iskolai, s egymás közti viselkedésre. Tanulás vonalán: ez alatt az idő alatt nem szabad 3-asnál rosszabb jegyet szerezni, de versenyeznünk az 5-ösökért. A kiértékelést naponként és hetenként végezzük. Az ünnepi műszak igen aktív, igen lelkes szokott lenni. A legutolsó (heti) nagy kiértékelésen elbíráljuk, kik készültek legjobban, kik érték el a legjobb eredményeket. Nyilvános dicséretben részesítjük, azonkívül az év végi ifjúsági seregszemlén résztvehet a díszszázadban. Az idén faliújságunkat is készítünk róluk, fényképeikkel ellátva. Ugyancsak az „ünnepi műszak” alatt készülünk az ünnepségre is, különböző műsorszámokkal. Azonkívül, pontosan begyakoroljuk az avatás aktusát, szövegét. Ezt is igen lelkesen végzik. Tudatosítom velük, hogy az életük első igen kedves élménye, amire mindig vissza fognak gondolni.

A szülők közvetlen előkészülete is erre az időre esik. Az áprilisi osztályszülői értekezleten ismertetem a szülőkkel az avatás menetét, a műsort, s az avatottak megvendégelését. Felhívom a szülők figyelmét, hogy az avatást oly élménnyé kell tenni, ami sokáig kedves emlék marad gyermekeik szívében.

Éppen ezért igen ünnepélyessé kell tennünk. Az avatás egyik kiemelkedő aktusa a nyakkendők felkötése. Ezt úgy tesszük ünnepélyessé, hogy a rokonok, vagy a jó barátok köréből felkérünk valakit avatószülőnek, aki majd felkötöi gyermekük nyakára a kisdobos nyakkendőt. Ez olyan legyen, aki sokat törődik a gyermekkel, akit a gyermek szeret, megbecsül. Meg is lehet valamivel ajándékozni ez alkalommal a gyermeket, s majd az a tárgy is emlékeztetni fogja őt a kisdobos avatásra. Jól kihangsúlyozom, hogy avatószülőnek lenni igen megtisztelő feladat. Az avatószülő ezután még gyakrabban beszéljessen a „védencével” a helyes magatartásról, a tanulmányi eredményekről, s magáról a mozgalmi életéről. Kérem a szülőket is, hogy beszéljessenek az avatószülővel is több alkalommal. Így válik közismertté, népszerűvé mind szélesebb társadalmi körben a kisdobos mozgalom. Megismerik, megszeretik, támogatják a mozgalmat, és ugyanakkor felhasználják nevelő hatását az otthoni nevelésben. Vagyis összehangolódik, egy útra tér az otthoni nevelés az iskolai neveléssel. S nemde ez a végső célunk?

Az avatás hangulatát bensőséggé teszi az avatottak közös megvendégelése. Ez a szülők, a szülői munkaközösség ajándéka. Szépen terített asztalok mellett, boldogságtól csillogó szemmel fogyasztják a kis pajtások a kakaót, kalácsot, melyek most kimondhatatlanul finomak, olyanok, amilyenek soha nem voltak és nem is lesznek.

Az elmúlt év avatási ünnepségének fényét emelte egy díszes, két kisdobos-csapatzászló átadása a pajtásoknak. A zászlót a szülői munkaközösség és az alsóvárosi nőtanács ajándékozta a pajtásoknak. Mindkét szerv szalagot is kötött a zászlóra. Azóta erre a zászlóra igen büszkék a pajtások, s a zászlónak igen nagy becsülete, tisztelete van. Erre nem lehet szegyenfoltot hozni, ezt hangsúlyoztuk az átadáskor s azóta is adódó alkalommal.

Így fejtí ki nevelő hatását csapatukban az avatásra való előkészület s maga az avatás aktusa a gyermekekre, a szülőkre, és a társadalomra, s válik mind ismertebbé, megbecsültté a mozgalom.